

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Σχέσεων Κράτους -Πολίτη

ΠΟΡΙΣΜΑ

(Άρθρο 4§6 Ν. 3094/2003 «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις»)

Θέμα: Ατομικές επαγγελματικές άδειες αλιείας

[ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010]

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος και τον ν.3094/2003, εξέτασε την αναφορά του κ. *** και συντάσσει το παρόν πόρισμα το οποίο γνωστοποιείται και κοινοποιείται αρμοδίως.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο αναφερόμενος εξέφρασε τη διαμαρτυρία του στην Αρχή για καθυστέρηση της Διοίκησης να αποφανθεί επί αιτήματός του για χορήγηση ατομικής επαγγελματικής άδειας αλιείας. Συγκεκριμένα, ο πολίτης προκειμένου να εργαστεί νόμιμα ως αλιεργάτης κατέθεσε σχετική αίτηση στις 15/07/2008 στον Λιμενικό Σταθμό Αγίας Κυριακής Τρικέρων Μαγνησίας. Από το φάκελο του αιτήματος, προέκυπτε ότι ο πολίτης επρόκειτο να απασχοληθεί επί αλιευτικού σκάφους με εξαρτημένη εργασία. Ο ενδιαφερόμενος παραπέμφθηκε από το Κεντρικό Λιμεναρχείο Βόλου, αρχή αρμόδια να αποφανθεί επί του αιτήματος, σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία, προκειμένου ο ίδιος να προβεί σε έναρξη επαγγελματικής δραστηριότητας και να προσκομίσει σχετική βεβαίωση. Η Δ.Ο.Υ. Βόλου ωστόσο, δήλωσε εγγράφως στον πολίτη ότι προκειμένου να εργαστεί ως αλιεργάτης δεν είναι υποχρεωμένος να προβεί σε έναρξη δραστηριότητας. Δεδομένου ότι η βεβαίωση έναρξης επαγγέλματος περιλαμβάνεται στα δικαιολογητικά που προβλέπει εγκύκλιος της Διεύθυνσης Λιμενικής Αστυνομίας του πρώην Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (Μ3144.6/06/94/22-11-94 ΥΕΝ/ΔΛΑ-Α), το Κεντρικό Λιμεναρχείο υπέβαλε σχετικού περιεχομένου ερώτημα (2133.1.3./01/2009) στη Διεύθυνση Λιμενικής Αστυνομίας του πρώην Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής. Ακολούθως, η ανωτέρω υπηρεσία, (έγγραφο με ΑΠ 2322.1.3./27.10.2010) ζήτησε τη γνωμοδότηση του Υπουργείου Οικονομικών, εάν, για την έκδοση ατομικής επαγγελματικής άδειας αλιείας, απαιτείται η δήλωση έναρξης απασχόλησης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή η διαδικασία αφορά μόνο τους ιδιοκτήτες επαγγελματικών σκαφών.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Λιμένα Βόλου (ΥΑ 1097/461 Β 1978) *«1.Όλοι οι ασχολούμενοι στην αλιεία, αλιείς, αλιεργάτες, πληρώματα αλιευτικών πλοίων, εργάτες ιχθυοτροφείων και θυννείων, καθώς και ερασιτέχνες αλιείς, πρέπει να εφοδιάζονται με ατομική αστυνομική άδεια αλιείας, που εκδίδεται από τη Λιμενική Αρχή κατόπιν υποβολής αιτήσεως και δύο (2) φωτογραφιών του ενδιαφερομένου. 2. Από την υποχρέωση αυτή εξαιρούνται οι ερασιτέχνες αλιείς, που αλιεύουν με πετονιά ή καλάμι από την ξηρά.» (άρθρο 232) και 1. Η άδεια αλιείας διακρίνεται σε ατομική και σκάφους. Η ατομική άδεια αλιείας (επαγγελματική ερασιτεχνική) εκδίδεται μία φορά και θεωρείται κάθε διετία με φροντίδα των κατόχων, χωρίς την υποβολή αιτήσεως με απλή προσκόμιση αυτής στη Λιμενική Αρχή. Η αλιευτική άδεια σκάφους (επαγγελματική Ερασιτεχνική) εκδίδεται και ανανεούται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις (Β.Δ. 666/66) ...».*

Ειδικότερα, για τις επαγγελματικές άδειες αλιευτικών σκαφών, εφαρμόζεται το άρθρο 2 του ΒΔ 666/66 (ΦΕΚ Α 160) που προβλέπει ότι *«1. Αι κατά το προηγούμενον αρθ. άδειαι διακρίνονται εις αδείας επαγγελματικών σκαφών, ήτοι των κατ' αποκλειστικότητα χρησιμοποιούμενων εις την αλιείαν ή σπογγαλιείαν υπό επαγγελματιών αποζώντων εξ αυτής και εις αδείας ερασιτεχνικών σκαφών, νοουμένων ως τοιούτων των χρησιμοποιουμένων, δι αλιείαν προς ψυχαγωγίαν υπό των ιδιοκτητών αυτών ή τρίτων....»*

Σύμφωνα δε με το άρθρο 10 του Αλιευτικού Κώδικα (Ν.Δ. 420/70, ΦΕΚ Α 27), όπως αυτό αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθ. 3 του Ν. 1740/ 1987 (ΦΕΚ Α 221), «1. Με ΠΔ /τα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας μετά από γνώμη του συμβουλίου αλιείας, μπορεί να ορίζονται είτε γενικά για όλη την επικράτεια είτε μερικά κατά περιφέρεια, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, για τα εσωτερικά και θαλάσσια ύδατα, τα εξής : α) οι περιοχές και οι χρονικές περίοδοι αλιείας, τα εργαλεία, ο εξοπλισμός, οι συσκευές και οι μέθοδοι άσκησης της Αλιείας. ...ι) οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση επαγγελματικών και ερασιτεχνικών αδειών αλιείας, ατομικών και σκαφών, οι αρμόδιες για την έκδοσή τους αρχές, η χρονική διάρκεια ισχύος, η ανανέωση και ανάκληση των αδειών αυτών, καθώς και ο επιτρεπόμενος αριθμός αδειών αλιείας κατά περιοχή, χρονική περίοδο και αλιευτικό εργαλείο. ...». Σημειώνεται δε έχει εισέτι εκδοθεί προεδρικό διάταγμα –το οποίο κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 10 του Αλιευτικού Κώδικα- να ρυθμίζει τις προϋποθέσεις έκδοσης αδειών αλιείας.

Σε ό,τι αφορά δε τους υπόχρεους για υποβολή δήλωσης έναρξης εργασιών, εφαρμογή έχει το 36 του νόμου Ν. 2859/7-11-00 (ΦΕΚ 248 Α' - Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας) που προβλέπει ότι «1. Ο υποκείμενος στο φόρο υποχρεούται να υποβάλλει τις παρακάτω δηλώσεις: α) δήλωση έναρξης των εργασιών του, η οποία υποβάλλεται πριν από την έναρξη των εργασιών αυτών. Ως έναρξη εργασιών θεωρείται ο χρόνος πραγματοποίησης της πρώτης συναλλαγής στα πλαίσια της επιχείρησης....». Υποκείμενοι δε στο φόρο (άρθρο 3) και κατά συνέπεια υπόχρεοι σε δήλωση έναρξης είναι «...α) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ημεδαπό ή αλλοδαπό ή ένωση προσώπων, εφόσον ασκεί κατά τρόπο ανεξάρτητο οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης, τον επιδιωκόμενο σκοπό ή το αποτέλεσμα της δραστηριότητας αυτής ... Δε θεωρείται ότι ασκούν οικονομική δραστηριότητα κατά τρόπο ανεξάρτητο οι μισθωτοί και λοιπά φυσικά πρόσωπα, τα οποία συνδέονται με τον εργοδότη τους με σύμβαση εργασίας ή με οποιαδήποτε άλλη νομική σχέση που δημιουργεί δεσμούς εξάρτησης, όσον αφορά τους όρους εργασίας ή την αμοιβή και συνεπάγεται την ευθύνη του εργοδότη....».

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Μετά από τηλεφωνική επικοινωνία, η Δ/ση Μητρώου της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών έθεσε υπόψη της Αρχής τη γνωμοδότησή της επί του ερωτήματος. Συγκεκριμένα, η υπηρεσία (Δ.ΜΗΤ.1018287 ΕΞ 2010/ 11.02.2010) αναφέρθηκε στις διατάξεις του Ν. 2859/00 και απεφάνθη ότι η υποχρέωση ή μη υποβολής δήλωσης είναι συνάρτηση του τρόπου άσκησης της δραστηριότητας (κατά τρόπο ανεξάρτητο/σύμβασης εργασίας) που πρέπει να διερευνάται κατά περίπτωση.

Με έγγραφό του προς το Τμήμα Γ' Αλιείας της Διεύθυνσης Λιμενικής Αστυνομίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (αρ. πρωτ. 126004/8225/2010 από 06.04.2010), ο Συνήγορος του Πολίτη αναφέρθηκε στη γνωμοδότηση του Υπουργείου Οικονομικών και επεσήμανε ότι οι αλιεργάτες εφόσον δεν ασκούν ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα δεν υποχρεούνται να προβούν σε δήλωση έναρξης εργασιών.

Παράλληλα, η Αρχή θεώρησε σκόπιμο να διατυπώσει κάποιες παρατηρήσεις ως προς το πληροφοριακό έντυπο που έχει αναρτηθεί στον διαδικτυακό τόπο <http://www.yen.gr/wide/yen.chtm?prnbr=24062> των Υπουργείων Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας – Προστασίας του Πολίτη και αναφέρεται στα δικαιολογητικά και τη διαδικασία έκδοσης ατομικής επαγγελματικής άδειας αλιείας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το έντυπο, για τη διεκπεραίωση της διοικητικής διαδικασίας απαιτείται η προσκόμιση αντιγράφου φορολογικής δήλωσης από τον ενδιαφερόμενο και έγγραφη συναίνεση αλιευτικού – αγροτικού συλλόγου. Ωστόσο, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν εντόπισε διάταξη που να συνδέει τις αποδοχές των αιτούντων ή τη σύμφωνη γνώμη του αλιευτικού συλλόγου με τις προϋποθέσεις έκδοσης της επαγγελματικής άδειας.

Μετά τη γνωμοδότηση του Υπουργείου Οικονομικών, το Τμήμα Αλιείας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη εξέδωσε ερμηνευτική εγκύκλιο (Μ-2133.1.3/01/2010 από 14/04/2010) στην οποία διευκρινίζεται ότι κατά τη διαδικασία έκδοσης ατομικών επαγγελματικών αδειών αλιείας θα πρέπει να εξετάζεται ο τρόπος άσκησης της αλιευτικής δραστηριότητας και η σχέση εργασίας με τον εργοδότη· αναλόγως δε να απαιτείται δήλωση έναρξης εργασιών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Παρά τη ρύθμιση του ζητήματος της έναρξης επαγγέλματος, το αίτημα του κυρίου *** δεν ικανοποιήθηκε, καθώς υπήρξε νεώτερη εμπλοκή στην υπόθεση. Συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια εξέτασης του από το καλοκαίρι του 2008 υποβληθέντος αιτήματος του για τη χορήγηση της άδειας, ο αναφερόμενος συνταξιοδοτήθηκε από το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο, με αποτέλεσμα το μηνιαίο εισόδημά του να υπερβαίνει πλέον αυτό του ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό καθορίζεται από την Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την Μ 3144.6/06/94 από 22-11-94 εγκύκλιο - διαταγή του ΥΕΝ/ΔΛΑ Δ, που αναφέρεται σε προϋποθέσεις έκδοσης επαγγελματικών αδειών αλιείας, το Κεντρικό Λιμεναρχείο Βόλου απευθύνθηκε εγγράφως στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (ΑΠ 211030/06-10) ζητώντας διευκρινήσεις για τον χειρισμό του χρονίζοντος πλέον αιτήματος του κυρίου ***. Ο Συνήγορος του Πολίτη με έγγραφό του (126004/1831/2010 από 01.07.2010) κάλεσε την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου να επισπεύσει την απάντησή της προς το Λιμεναρχείο και στην από 06/04/2010 επιστολή του.

Επί του ζητήματος που της ετέθη, η Διεύθυνση Λιμενικής Αστυνομίας, απεφάνθη ως εξής (αρ. πρωτ. 2133.1.3/05/2010 από 25/06/2010) : Δεδομένου ότι μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί το προεδρικό διάταγμα που προβλέπει το άρθρο 10 του Ν. 420/70 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, κατά την έκδοση των ατομικών επαγγελματικών αδειών αλιείας οι Λιμενικές αρχές της χώρας οφείλουν να εφαρμόζουν της διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Λιμένα και την εγκύκλιο Μ.1344.6/06/94 της Διεύθυνσης Λιμενικής Αστυνομίας.

Η εγκύκλιος, σημειώνεται, αναφέρει τα εξής : *«Όπως είναι γνωστό, σήμερα δεν υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο που να καλύπτει πλήρως το θέμα της χορήγησης επαγγελματικών ατομικών αδειών αλιείας και κυρίως τις προϋποθέσεις χορήγησης των αδειών αυτών. Το Υπουργείο Γεωργίας που είναι αρμόδιο για την νομοθετική ρύθμιση του θέματος, πρόκειται να προωθήσει σχέδιο ΠΔ ώστε σύντομα να αντιμετωπισθεί*

οριστικά το πρόβλημα. 2. Μέχρις όμως το όλο θέμα καλυφθεί νομοθετικά και με αφορμή τα υποβαλλόμενα από τις υπηρεσίες σας ερωτήματα... παραγγέλλουμε τα ακόλουθα για την προσωρινή και κατά ενιαίο τρόπο αντιμετώπισή του:». Το έγγραφο, εν συνεχεία εισάγει προϋποθέσεις και περιορισμούς στη χορήγηση ατομικών επαγγελματικών αδειών αλιείας. Συγκεκριμένα : (α) αφαιρεί το δικαίωμα επαγγελματικής ενασχόλησης με την αλιεία από μεγάλη μερίδα επαγγελματιών και συνταξιούχων (β) εισάγει το εισόδημα του αιτούντος ως προϋπόθεση χορήγησης της αδειάς, (γ) προϋποθέτει την έγγραφη διατύπωση της συναίνεσης του αλιευτικού συλλόγου και (δ) προβλέπει αδιακρίτως την υποβολή βεβαίωσης εφορίας για έναρξη επαγγέλματος.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι η Διοίκηση δεν έχει ακόμη οριστικά αποφανθεί επί του αιτήματος του αναφερόμενου, καθώς το Κεντρικό Λιμεναρχείο Βόλου αναμένει την απάντηση της Διεύθυνσης Λιμενικής Αστυνομίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη στο από 211030/06-10 έγγραφο ερώτημά του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Η άποψη του Συνηγούρου του Πολίτη στην προκειμένη περίπτωση είναι η εξής:

Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η οποία εκφράζεται και στο άρθρο 17 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999 –ΦΕΚ Α 45), η αιτιολογία αποτελεί τυπικό στοιχείο της διοικητικής πράξης απαραίτητο για το κύρος αυτής (1. Η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να περιέχει αιτιολογία, η οποία να περιλαμβάνει τη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων για την έκδοσή της. 2. Η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική, επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, εκτός αν προβλέπεται ρητώς στο νόμο ότι πρέπει να περιέχεται στο σώμα της πράξης.) Οι νόμιμες προϋποθέσεις, που αποτελούν υποχρεωτικό όρο για την έκδοση ατομικής διοικητικής πράξης αναφέρονται: (i) στη νομική βάση της αιτιολογίας, δηλαδή στους **επικαλούμενους και εφαρμοζόμενους κανόνες δικαίου** (ii) στην πραγματική βάση, δηλαδή στα επικαλούμενα πραγματικά γεγονότα και στοιχεία, των οποίων η υπαγωγή στην νομική βάση ολοκληρώνει την «συνδρομή» των «προϋποθέσεων» για να υπάρξει νόμιμη αιτιολογία (iii) στην επικαιρότητα και στον σκοπό της πράξης. («Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο» Α.Ι. Τάχος, 9^η έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2008 παράγραφος 109 σελ 674). Κατά τον καθηγητή Ε.Ι. Σπηλιωτόπουλο « Αιτιολογία είναι, γενικά η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις ενόψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών, την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησαν στην έκδοση ή την παράλειψη έκδοσης της διοικητικής πράξης.» Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου» Επ. Π. Σπηλιωτόπουλου, Εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 2001, σ. 121. 165, σελ 177). Η έλλειψη αιτιολογίας καθιστά την διοικητική πράξη ακυρωτέα (ΣτΕ 1934/2008, 434/09, 2125/08).

Οι ερμηνευτικές εγκύκλιοι που εκδίδουν οι ιεραρχικώς προϊστάμενοι των διαφόρων υπηρεσιακών σχηματισμών του κράτους και των ΝΠΔΔ κατά την άσκηση του προληπτικού ιεραρχικού ελέγχου επαναλαμβάνουν, σχολιάζουν και επεξηγούν τις

διατάξεις των νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων και παρέχουν οδηγίες για τον τρόπο εφαρμογής τους. Δεν θεσπίζουν ρυθμίσεις και δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες (Σ.τ.Ε. 641/1998, 2779/1989, 3594/1987, 700/1986).

Στην προκειμένη περίπτωση, με βάση όσα προεκτέθηκαν, η Διοίκηση δεν είναι σε θέση να παραθέσει κανόνα δικαίου ικανό να υποστηρίξει αρνητική της απάντηση στο αίτημα του κυρίου ***. Σε κάθε περίπτωση δε, ενδεχόμενη διοικητική πράξη απόρριψης θα στερείται αιτιολογίας (καθώς θα ελλείπει παντελώς η νομική βάση), πράγμα που θα καθιστά την πράξη εκ των πραγμάτων ακυρωτέα.

Πέραν δε των ανωτέρω, τίθεται ζήτημα παραβίασης δικαιώματος του πολίτη που προστατεύεται τόσο από υπερεθνικές συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσο και από το Σύνταγμα.

Η ελευθερία επιλογής και ασκήσεως ορισμένου επαγγέλματος, ως στοιχείου της προσωπικότητας του ατόμου αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση της προσωπικής και οικονομικής του ελευθερίας. Προστατεύεται μεταξύ άλλων από την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα («...Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία...», (άρθρο 23, 10 Δεκεμβρίου 1948) και από το «Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης» («...Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να εργάζεται και να ασκεί το επάγγελμα, το οποίο επιλέγει ή αποδέχεται ελεύθερα...», 210/C 83/02, άρθρο 15).

Το Σύνταγμα (ΦΕΚ 120 Α/27-6-2008) εκλαμβάνει την επαγγελματική ελευθερία, ως έκφανση της προσωπικής ελευθερίας που περιγράφει στην παρ. 1 του άρθρου 5 («Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητα του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη...»). Η κατοχύρωση αυτή της προσωπικής ελευθερίας, δεν απαγορεύει στον κοινό νομοθέτη ή τη Διοίκηση (όταν αυτή ενεργεί κανονιστικώς) να εισάγει περιορισμούς κατά τρόπο γενικό και αντικειμενικό, εφόσον συντρέχουν λόγοι δημόσιου συμφέροντος: Το άρθρο 25 του Συντάγματος, ορίζει ότι «1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας....»

Σύμφωνα δε με το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ 4665/88, Τμ. Δ') η **αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας αποτελεί τον κανόνα, ο οποίος κάμπτεται μόνο όπου προβλέπονται ρητώς ή προκύπτουν σαφώς από διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης θεμιτοί κατά το Σύνταγμα περιορισμοί και απαγορεύσεις.** Δεν μπορεί μάλιστα να συναχθεί απαγόρευση άσκησης ορισμένης επαγγελματικής δραστηριότητας από το γεγονός και μόνο ότι δεν έχει θεσπιστεί σχετική νομοθετική ρύθμιση.

Ειδικότερα, επί του ζητήματος το ανώτατο δικαστήριο (ΣΤΕ 1821/1995 5428/1996, 3665/2005 438/90, 475/89, 449/87, 4459/86, 4665/88) έχει αποφανθεί ότι οι όροι και οι προϋποθέσεις που τάσσονται από τον κοινό νομοθέτη για την επιλογή και την άσκηση του κάθε επαγγέλματος είναι συνταγματικά επιτρεπτοί, εφ' όσον ορίζονται γενικά και κατά τρόπο αντικειμενικό. Δικαιολογούνται δε από λόγους δημοσίου συμφέροντος οι οποίοι σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να βρίσκονται σε συνάφεια προς το αντικείμενο και τον χαρακτήρα του επαγγέλματος και να μη συνοδεύονται με στοιχεία συμπτωματικά ή άσχετα προς το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας για την οποία εκάστοτε πρόκειται. Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει να είναι εμφανής και σαφώς διαγνώσιμη η αναγκαιότητα επιβολής ενός τέτοιου εξαιρετικού περιορισμού για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νόμο σκοπού δεν μπορεί να έχει ως μοναδικό σκοπό την προστασία του οικονομικού συμφέροντος των ήδη ασκούντων συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα προς βλάβη εκείνων που ενδιαφέρονται να επιλέξουν ορισμένο επάγγελμα.

Συνοψίζοντας, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η εισαγωγή όρων και προϋποθέσεων σε ό,τι αφορά την πρόσβαση στις επαγγελματικές ατομικές άδειες αλιείας, ελλείπει του προβλεπόμενου εκ του άρθρου 10 του ΝΔ 420/70 προεδρικού διατάγματος, δεν βρίσκει νόμιμο έρεισμα. Σημειωτέον δε ότι περιορισμός της ελευθερίας των ενδιαφερομένων στην επιλογή και άσκηση του επαγγέλματος του αλιέα, δύναται να λάβει χώρα μόνο κατόπιν θέσπισης συγκεκριμένης νομοθετικής ρύθμισης η οποία δεν θα αντίκειται στην συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας.

Ως εκ τούτου, επισημαίνει την ανάγκη τροποποίησης του περιεχομένου της εγκυκλίου Μ.1344.6/06/94 της Διεύθυνσης Λιμενικής Αστυνομίας, προτείνει:

(α) την ικανοποίηση του αιτήματος του αναφερόμενου αλλά και

(β) γενικότερα, τη διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου που να ρυθμίζει το ζήτημα της χορήγησης των ατομικών επαγγελματικών αδειών αλιείας.

Καλλιόπη Σπανού
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Γνωστοποίηση (άρθρο 4 παρ. 6 ν. 3094/2003):

Υπουργό Προστασίας του Πολίτη
κ. Χ. Παπουτσή
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – Αθήνα

Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
κ. Κ. Σκανδαλίδη
Αχαρνών 2, Αθήνα, Τ.Κ. 101 76

Κοινοποίηση:

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Γραφείο Αρχηγού Λιμενικού Σώματος
Αντιναύαρχου Α. Μπούσιου
Ακτή Βασιλειάδη Πύλη Ε1
Τ.Κ. 18518

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Λιμενικό Σώμα
Διεύθυνση Λιμενικής Αστυνομίας
Τμήμα Γ' (Αλιείας)
Ακτή Βασιλειάδη – Πύλη Ε1
185 10 – Πειραιάς

Κεντρικό Λιμεναρχείο Βόλου
Λιμενική Αστυνομία
Κ. Προβλήτα
380 01 - Βόλος

Υπουργείο Οικονομικών
Γενική γραμματεία Φορολογικών και
Τελωνειακών Θεμάτων
Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων
Διεύθυνση Μητρώου
Τμήμα Β
Καρ. Σερβίας 10
101 84 – Αθήνα

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γενική Διεύθυνση Αλιείας
Διεύθυνση Θαλάσσιας Αλιείας
Συγγρού 150
Αθήνα 176 71

Πληροφορίες: Ειρήνη Καμμένου